

From: Vilkki Päivi <paivi.vilkki@hel.fi>
Sent: torstai 29. huhtikuuta 2021 18.22
To: Valtiovarainministerio VM
Subject: Lausuntoni ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisiksi tavoitteiksi julkiselle hallinnolle

Hei,

lähetän tässä lausuntoni ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisiksi tavoitteiksi julkiselle hallinnolle. Tämä on Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan ominaisuudessa antamani lausunto. En laittanut sitä lausuntopalveluun siksi, ettei synny väärää mielikuvaa, että antaisin lausunnon Helsingin kaupungin nimissä. Pyydän siis kirjaamaan tämän näkyville siten, että se on tietosuojavastaavan toimivallalla annettu lausunto.

Päätavoite

Selkeytetään lait, asetukset ja määräykset sekä periaatteet ja linjaukset yhdenmukaisiksi mahdollistamaan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.

Alatavoitteet

- *Lainsäädäntö ja muu sääntely on tarkistettu ja päivitetty siten, että esteitä tiedon turvallisille käyttötarkoituksille ei ole.*
- *Tiedon luovuttamiseen ja avaamiseen liittyvät sopimus- ja lisenssiehdot on yhtenäistetty.*
- *Lainsäädäntö ja määräykset velvoittavat avaamaan kaikki julkisin varoin tuotetut julkisen hallinnon tietoaineistot, mikäli sitä ei estä joku perusteltu syy (esim. tieto salassa pidettävää, tietosuoja, tietoturva, immateriaalioikeudet).*

Alatavoite, jonka mukaan lainsäädäntö ja määräykset velvoittavat avaamaan kaikki julkisin varoin tuotetut julkisen hallinnon tietoaineistot, mikäli sitä ei estä joku perusteltu syy (esim. tieto salassa pidettävää, tietosuoja, tietoturva, immateriaalioikeudet) olisi tarpeen muotoilla uudestaan. Kunnilla on paljon tietoaineistoja, joita ei voida avata tietosuojasyistä, esimerkiksi toivotaan mahdollisesti avattavaksi henkilörekisterien tietoja yli rekisterirajojen ja rekisterinpitäjien ja tämän asian täsmentäminen ohjeistuksella olisi tärkeää. Selkeästi tulisi määritellä, mitä tietoaineistoja tarkoitetaan avattaviksi.

Tietoaineistojen avaamisen ohjeistuksessa olisi tärkeää huomioida myös tiedonhallintalain 22 – 24 §:n vaatimukset siitä, että vastaanottavalla viranomaisella tai muulla vastaanottavalla toimijalla tulee olla laissa erikseen säädetty tiedonsaantioikeus ennen kuin viranomainen voi avata teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden eli asiakkaan suostumuksen perusteella ei rajapintaa tai katseluyhteyttä voi viranomainen avata.

Tavoite 3.5

Päätavoite

Tietoturva- ja tietosuariskit on tunnistettu, ja tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu turvalliset käytännöt.

Alatavoitteet

Organisaatioissa on tunnistettu ja kuvattu tietoturva- ja tietosuariskit, ja laadittu varautumissuunnitelma. Kriittisen tiedon tarjoaminen on turvattu myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tiedon turvallisiksi avaamiseksi (esim. tiedon anonymisointi) on yhteiset periaatteet ja ohjeet.

Kansalaiset voivat hallita, hyödyntää ja luovuttaa eteenpäin heistä kerättäviä tietoja (omadata).

Tavoite, jonka mukaan tietoturva- ja tietosuariskit on tunnistettu, ja tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu turvalliset käytännöt, on erittäin hyvä. Tässä yhteydessä olisi hyvä huomioida yleisen tietosuoja-asetuksen ohjeistus tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin tekemisestä.

Kohdan ”Kansalaiset voivat hallita, hyödyntää ja luovuttaa eteenpäin heistä kerättäviä tietoja (omadata)” täsmennys olisi tarpeen sen osalta, mitä varsinaisesti tarkoitetaan omadatalta. Kunnissa on paljon asiakkaiden henkilötietoja, esimerkiksi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tiedot, jotka kerätään rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi ja joiden kirjaamisella ja säilyttämisellä on omat pykälänsä. Niiden osalta rekisteröity saa kyllä käyttää yleisen tietosuojasetuksen mukaisia oikeuksiaan, kuten tehdä tietopyynnön omista tiedoistaan, mutta niiden osalta varsinainen hallitseminen, kuten pyyntö poistaa tiedot, ei ole mahdollinen. Jossakin määrin on havaittavissa, että terveystietoja, sosiaalihuollon tietoja ja muita lakisääteisellä perusteella kerättäviä tietoja sekoitetaan omadataan.

Ohjeistuksessa olisi tärkeää huomioida myös tiedonhallintalain 22 – 24 §:n vaatimukset siitä, että vastaanottavalla viranomaisella tai muulla vastaanottavalla toimijalla tulee olla laissa erikseen säädetty tiedonsaantioikeus ennen kuin viranomainen voi avata teknisen rajapinnan tai katseluyhteyden eli asiakkaan suostumuksen perusteella ei rajapintaa tai katseluyhteyttä voi viranomainen avata.

Ystävällisin terveisin

Päivi Vilkki
Tietosuojavastaava, varatuomari
Helsingin kaupunki

puh. 09 31036168
Aleksanterinkatu 28, PL 1
00099 Helsingin kaupunki
paivi.vilkki@hel.fi

